IETEIKUMI INFORMĀCIJAS PĀRBAUDĪŠANAI INTERNETĀ

Izmantojot sociālo tīklu platformas, mēs piepildām dažādas vajadzības – nepieciešamību pēc komunikācijas, draudzības, atbalsta, uzmanības, izklaides, izglītošanās un pašattīstības. Mums ir neierobežotas iespējas sazināties ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem no visas pasaules, apmainīties ar informāciju par kopīgām interesēm, sekot līdzi draugu, paziņu, kā arī "influenceru" internetā ievietotajam saturam. Tomēr šāda zibenīga un neierobežota informācijas apmaiņa **ietver sevī arī riskus, kas saistīti ar atrastās informācijas kvalitāti un uzticamību.**

Lai padarītu interneta telpu pēc iespējas uzticamāku un ierobežotu apzināti veidotas viltus informācijas izplatīšanos, ir **svarīgi attīstīt paradumu pārbaudīt, pirms dalīties ar informāciju tālāk.**

6 IETEIKUMI, KĀ IZVĒRTĒT UN PĀRBAUDĪT, VAI PUBLICĒTAJAI INFORMĀCIJAI VAR UZTICĒTIES

1 PIEVĒRS UZMANĪBU VIRSRAKSTAM

- Vai virsraksts izklausās ticams?
- Pārspīlēti apgalvojumi un šokējoši virsraksti parasti tiek izmantoti, lai panāktu, ka cilvēki ziņu pamana un "spiež" uz tās.

2 SAPROTI TEMATU

- Saprotot, kāda ir ziņas tēma, ir vieglāk pārbaudīt informāciju.
- Salīdzini, vai virsraksts sakrīt ar ziņas tēmu. Ja nesakrīt, tas ir pirmais signāls, ka informāciju jāpārbauda.
- Vai tas nav joks? Ja ziņa ir pārāk savāda, tā var būt joks. Labāk pārliecinies.

3 IZLASI ZIŅU UN ATBILDI UZ ŠIEM JAUTĀJUMIEM

- Kāds ir informācijas ievietošanas datums? Vai šī informācija ir aktuāla arī šodien?
- Kas ir persona, kas to publicējusi? Vai par konkrēto personu var atrast informāciju internetā?
- Kādas šai personai/organizācijai ir zināšanas par šo tēmu? Vai internetā ir atrodama informācija, ka persona specializējas šajos jautājumos vai organizācijas mājas lapā pieejama "Par mums" sadaļa?
- Kas īsti ir pateikts? Vai informācijā ir fakti jeb tikai apgalvojumi, kas balstīti uz vienas vai dažu personu viedokli?

DROSS INTERNETS.LV

LATVIJAS INTERNETA ASOCIĀCIJA

Līdzfinansē Eiropas Savienība

x.com/drossinternets | Facebook.com/drossinternets | YouTube.com/saferinternetlv | instagram.com/drossinternetslv

IETEIKUMI INFORMĀCIJAS PĀRBAUDĪŠANAI INTERNETĀ

4 PĀRBAUDI INFORMĀCIJU

- **JA INFORMĀCIJA IR PAR NOTIKUMIEM PASAULĒ** (piemēram, ziņas, politika, klimats, zinātne) – noteikti pārbaudi informāciju oficiālās mājas lapās. Svarīgi ir salīdzināt internetā pieejamo informāciju ar vairāku uzticamu mediju ziņu sižetiem vai rakstiem. Izmanto dažādus informācijas kanālus – TV, radio, laikrakstus, interneta ziņu portālus, lai papildus atrastajai informācijai sociālo tīklu platformās vari to salīdzināt ar informāciju, kuru profesionāli pētnieciskie žurnālisti jau ir izpētījuši un pārbaudījuši.
- JA INFORMĀCIJA IR PAR INFLUENCERI, tad meklē, kā viņš pats komentē šo situāciju, varbūt ir oficiāla atvainošanās vai paskaidrojuma video/ informācija.
- JA INFORMĀCIJA IR PAR KĀDU MŪZIKAS ALBUMU, VIDEO SPĒLI VAI GRĀMATU, kas drīzumā iznāks, tad to arī vienmēr pārbaudi šo pakalpojumu sniedzēju oficiālajās mājas lapās un sociālo tīklu kontos. Atceries, ka fanu lapās informācija nav oficiāla un reizēm var sagādāt vilšanos.
- JA INFORMĀCIJA IR PAR KĀDU TAVU PAZIŅU VAI SKOLASBIEDRU.
  Ja tas iespējams – pajautā cilvēkam, par kuru baumas izplatītas, vai tās ir patiesas. Vienmēr iedomājies sevi šīs personas vietā, par kuru baumas ir izplatītas, un centies nebūt vienaldzīgs.

5 PIEVĒRS UZMANĪBU

- ⚠ Saitei un/vai domēna nosaukumam (URL) – ņem vērā, ka aizdomīgs dažādu ciparu un burtu virknējums, kas veido ziņas saiti, var liecināt par to, ka saite nav uzticama un ir nedroša.
- ⚠ Izpēti tīmekļa vietni, kurā ziņa publicēta, tās misiju, kontaktinformāciju u.tml.
- ⚠ Izpēti tekstā iekļautās saites. Vai tās ir saistītas ar stāstu/ziņu?
- ⚠ Izlasi komentārus, iespējams, kāds jau būs veicis izpēti un brīdinājis komentāros citus lietotājus.

6 RĪKOJIES, JA INFORMĀCIJA IZRĀDĀS NEPATIESA!

- SOS Nekādā gadījumā nedalies ar šo informāciju tālāk.
- SOS Ziņo par šo ierakstu sociālo tīklu administrācijai, lai arī citi lietotāji neuzķertos uz šo nepatieso informāciju.
- SOS Brīdini draugu vai paziņu, ja pamani, ka viņš dalās ar nepatiesu informāciju.

JA PAR TEVI INTERNETĀ IR PUBLICĒTA NEPATIESA VAI PAZEMOJOŠA INFORMĀCIJA – ZIŅO PAR TO SOCIĀLĀ TĪKLA ADMINISTRĀCIJAI VAI RAKSTI UZ ZINOJUMI@DROSSINTERNETS.LV

DROSS INTERNETS.LV

LATVIJAS INTERNETA ASOCIĀCIJA

Līdzfinansē Eiropas Savienība

x.com/drossinternets | Facebook.com/drossinternets | YouTube.com/saferinternetlv | instagram.com/drossinternetslv